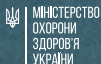

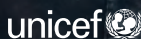

Вакцинація
від COVID-19

СОЦІАЛЬНИМ ПРАЦІВНИКАМ: запитання і відповіді про вакцинацію від COVID-19

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

За підтримки Швейцарії

Вакцинація
від COVID-19

ГАРЯЧА ЛІНІЯ

0 800 60 20 19

---

vaccination.covid19.gov.ua

СОЦІАЛЬНИМ ПРАЦІВНИКАМ:

запитання і відповіді про вакцинацію від COVID-19

Зміст

Щеплення від COVID-19 захистить ваше життя і здоров'я 5

Чому важливо робити щеплення від COVID-19
соціальним працівникам і людям, які працюють
із літніми людьми? 6

Хто є гарантом якості вакцин? 7

Як вдалося так швидко
розробити вакцини проти COVID-19? 7

Чи запобігає щеплення зараженню COVID-19?.....	8
Яку з вакцин проти COVID-19 краще обрати?.....	8
Які вакцини сьогодні доступні в Україні?.....	9
Чи можна перше і друге щеплення робити вакцинами різних виробників?.....	10
Чи захищатимуть вакцини проти COVID-19 від нових варіантів вірусу?.....	10
Чи потрібно вакцинуватися тим, хто вже перехворіли на COVID-19?.....	11
Чи потрібно буде повторювати вакцинацію щороку?.....	11
Які можуть бути реакції на вакцину?.....	11
Чи безпечне щеплення від COVID-19 для літніх людей, які часто мають хронічні захворювання?.....	12
Чи можна вакцинувати людей із онкологічними хворобами?.....	13
Як вакцинують проти COVID-19 людей із автоімунними / системними захворюваннями?.....	14

Як вакцинують проти COVID-19 людей із серйозними порушеннями згортання крові (коагулопатіями)?.....	14
Чи можна вакцинуватися від COVID-19 відразу після повного клінічного одужання?.....	15
У людини інкубаційний період COVID-19. Чи безпечною є вакцинація проти COVID-19 у такому разі?	15
Чи треба перед вакцинацією від COVID-19 робити обстеження чи аналізи, наприклад, загальний аналіз сечі, крові або вимірювати тиск?.....	16
Чи потрібно робити тест на антитіла перед щепленням?.....	16
Чи треба робити ПЛР-тест на вірус SARS-CoV-2 перед вакцинацією? А раптом я хворію?.....	16
Як моїм підопічним потрапити на вакцинацію?.....	17
Якщо я волонтер/-ка, який / яка допомагає літнім людям, як мені щепитися?.....	17
Як щепитися людині, якщо в неї немає декларації?.....	18
Як вакцинувати людину, яка не може самотійно дістатися до медичного закладу?.....	18

Чи можна робити щеплення від COVID-19 одночасно з іншими щепленнями?.....	19
Якщо літня людина зараз хворіє, чи потрібно чекати, поки вона одужає, щоб вакцинуватися?.....	20
Як поводитися під час візиту на вакцинацію?.....	21
Як діяти після вакцинації?.....	22
Як переконати людину, яка не налаштована робити щеплення?.....	23

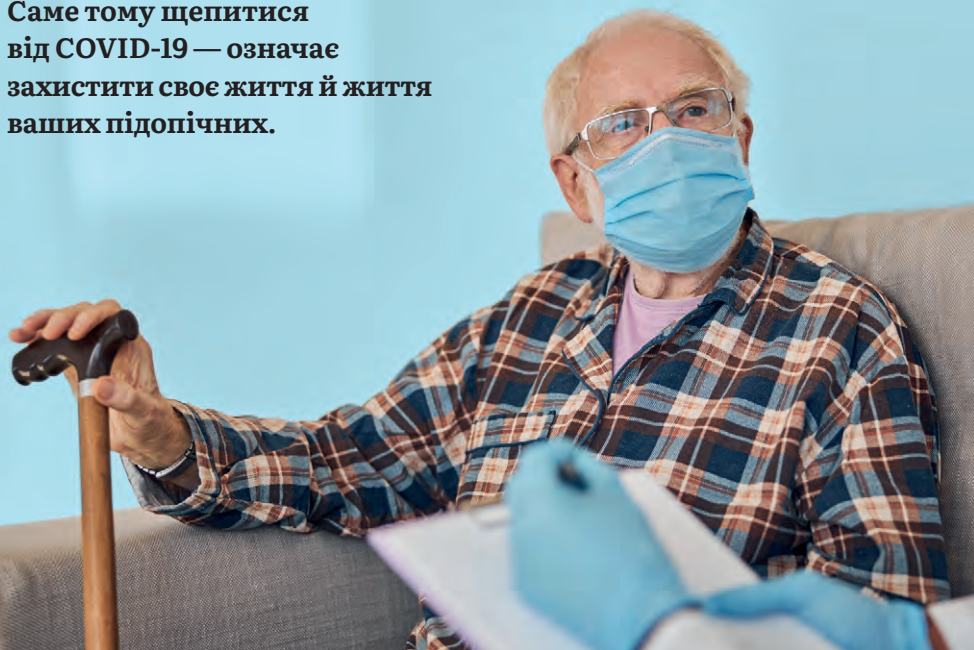
Щеплення від COVID-19 захистить ваше життя і здоров'я

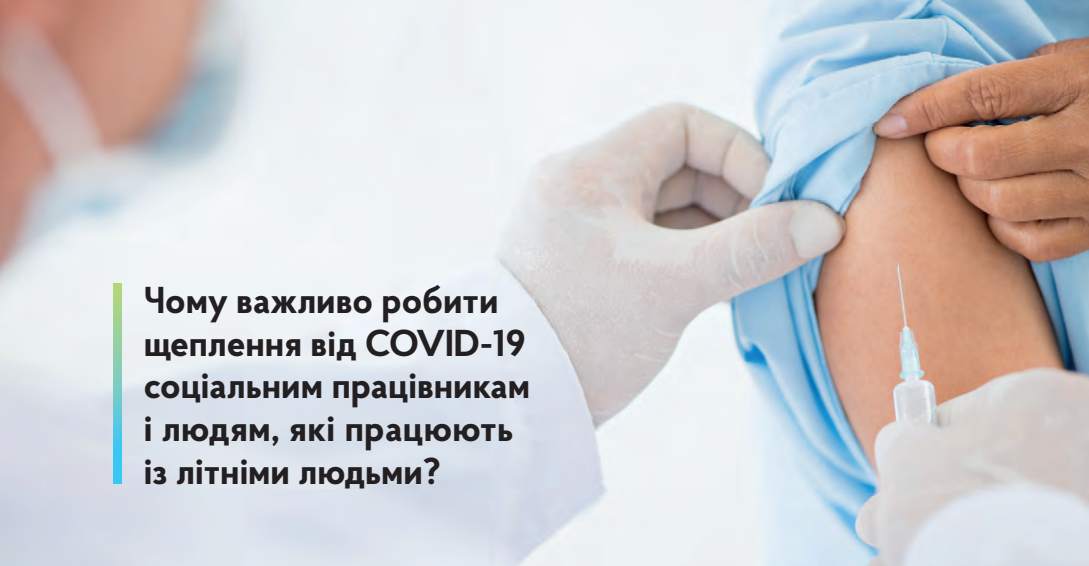
Ліків від COVID-19 немає. Лікування, яке застосовують, тільки полегшує перебіг хвороби, тобто покращує стан пацієнтів, допомагаючи пережити COVID-19.

Заразитися коронавірусом може людина будь-якого віку незалежно від статі, походження та національності.

COVID-19 може бути дуже небезпечним для людей, старших за 60 років та/або з хронічними захворюваннями (бронхіальна астма, діабет, гіпертонія, онкологічні захворювання тощо).

**Саме тому щепитися
від COVID-19 — означає
захистити своє життя й життя
ваших підопічних.**

**Чому важливо робити
щеплення від COVID-19
соціальним працівникам
і людям, які працюють
із літніми людьми?**

Заради підопічних. Саме літні люди є однією з груп ризику тяжкого перебігу COVID-19 та смерті від нього. Тим, хто контактує з людьми старшого віку, важливо вакцинуватися, щоб зменшити ймовірність їх зараження.

Заради себе. В умовах пандемії важливо захистити себе і не загинути від COVID-19, від якого ліків не існує. Тож соціальним працівникам бажано щепитися якомога швидше, тим більше що вони, як і люди літнього віку, віднесені до пріоритетних груп з вакцинації в нашій державі.

Заради прикладу. Ваша думка є авторитетною для літніх людей, а ваш приклад позитивно впливає на рішення вакцинуватися. Найімовірніше, ваші підопічні рівнятимуться на вас і теж захочуть захиститися від COVID-19.

Хто є гарантом якості вакцин?

Кожна країна має власні регуляторні органи, які контролюють безпеку та ефективність вакцин перед їх широким використанням. В усьому світі ВООЗ координує низку незалежних технічних органів, які перевіряють безпеку вакцин до і навіть після їх запровадження. Вакцини, схвалені для використання ВООЗ, пройшли суворі тести та клінічні випробування, котрі підтверджують безпечність та ефективність у подоланні пандемії.

Як вдалося так швидко розробити вакцини проти COVID-19?

Завдяки безпрецедентним інвестиціям та глобальному співробітництву вчені змогли розробити вакцини проти COVID-19 у рекордні строки, дотримуючись при цьому суворих стандартів, заснованих на принципах доказової медицини.

Нині (станом на 21 травня 2021 року) триває розробка ще понад 200 вакцин-кандидаток (101 перебувають на клінічному етапі та 183 — на доклінічному етапі розробки).

Чи запобігає щеплення зараженню COVID-19?

Навіть вакцинована людина може заразитися COVID-19. Завдання щеплення полягає в тому, щоб ефективно запобігти тяжкому перебігу хвороби, ускладненням і смерті. Отримавши щеплення, людина, навіть якщо і захворіє, то перенесе хворобу легше: швидше за все вона не потребуватиме кисневої терапії та не потрапить до лікарні.

Яку з вакцин проти COVID-19 краще обрати?

Усі вакцини, схвалені для використання ВООЗ, мають високу ефективність у запобіганні важкому перебігу захворювання на COVID-19, госпіталізації і смерті. Тому найкращою вакциною є та, що зараз доступна для вас!

Які вакцини сьогодні доступні в Україні?

AstraZeneca — це векторна вакцина, яку розробила шведсько-британська компанія AstraZeneca разом з Оксфордським університетом.

Вакцину AstraZeneca виготовляють в Європейському Союзі, Великій Британії, Республіці Корея. Вакцина, яка вироблена за ліцензією в Індії, має назву Covishield.

Для повної імунізації потрібно отримати дві дози вакцини з інтервалом 12 тижнів. Першу і другу дозу можна отримати вакциною AstraZeneca, виробленою на різних підприємствах, включно із субліцензійним виробництвом в Індії. Адже склад та технологія виготовлення вакцини ідентичні.

Схвалена Всесвітньою організацією охорони здоров'я для екстреного використання.

Comirnaty / Pfizer-BioNTech — це мРНК-вакцина проти COVID-19, розроблена німецькою біотехнологічною компанією BioNTech спільно з американським фармакологічним концерном Pfizer.

Для повної імунізації потрібно отримати 2 дози з інтервалом 21–28 днів.

Схвалена Всесвітньою організацією охорони здоров'я для екстреного використання.

Чи можна перше і друге щеплення робити вакцинами різних виробників?

Це насамперед стосується вакцин AstraZeneca та Covishield (вакцина, вироблена за ліцензією в Індії). Першу і другу дози можна отримати вакцинами AstraZeneca, виготовленими на різних майданчиках (у Європейському Союзі, Великій Британії, Республіці Корея), включно із субліцензійним виробництвом в Індії. Адже склад та технологія виготовлення вакцини ідентичні.

Чи захищатимуть вакцини проти COVID-19 від нових варіантів вірусу?

Експерти в усьому світі безперервно вивчають, як нові мутації вірусу впливають на його поведінку, а також на ефективність вакцин проти COVID-19.

Тим часом важливо вакцинуватися та продовжувати дотримуватися запобіжних заходів, таких як дотримання фізичної дистанції, носіння масок, провітрювання приміщень, регулярне миття рук та своєчасне звернення по медичну допомогу.

Чи потрібно вакцинуватися тим, хто вже перехворіли на COVID-19?

Так. Зважаючи на те, що можна повторно заразитися COVID-19 й отримати серйозні ризики для здоров'я, потрібно вакцинуватися, навіть якщо ви перехворіли.

Чи потрібно буде повторювати вакцинацію щороку?

Сьогодні маємо інформацію, що імунітет після щеплення від COVID-19 зберігається пів року. Варто враховувати, що вакцини створені нещодавно і їх іще продовжують досліджувати, зокрема вивчають імунітет, який вони формують. Можна навіть сказати, що ми всі є свідками цих досліджень.

Які можуть бути реакції на вакцину?

Може бути підвищення температури, біль та/або почервоніння в місці ін'єкції після першої дози. Для деяких вакцин більш вираженою є реакція після введення другої дози.

Одні вакцини викликають реакції у молодших людей, а інші — у старших.

Тяжка алергічна реакція — анафілактичний шок — на вакцину вкрай рідкісна. Вона може проявитися в перші секунди чи хвилини після щеплення. Саме тому вас попросять затриматися в пункті щеплення ще пів години, щоб у разі серйозної алергічної реакції (анафілактичного шоку) вам надали вчасну і правильну медичну допомогу.

Чи безпечне щеплення від COVID-19 для літніх людей, які часто мають хронічні захворювання?

Групою ризику щодо COVID-19 робить людей не вік, а те, що літні люди мають хронічні захворювання. Що більше їх, то більше людина потребує вакцинації від COVID-19 та грипу, пневмококової інфекції, щоб захиститися від тяжкого перебігу коронавірусного захворювання або ймовірної смерті від нього. Адже вже відомо, що пацієнти, у яких є діабет або інші захворювання, від COVID-19, на жаль, гинуть частіше і швидше, ніж люди без цих хвороб, і що лікувати їх набагато тяжче.

Вакцини від COVID-19 були винайдені передусім для людей літнього віку з усім їхнім «букетом» хронічних захворювань. Тож вакцинувати таких людей безпечно. І робити це потрібно, щоб вони менше наражалися на ризик загинути через COVID-19. Наприклад, у Канаді першими вакцинували навіть не медпрацівників, а тих, хто мешкає в будинках для

літніх людей, і тих, хто доглядає за ними, адже найбільша смертність від COVID-19 була зафіксована саме серед людей старшого віку.

Чи можна вакцинувати людей із онкологічними хворобами?

Так. Ці люди перебувають у групі ризику і можуть мати важкий перебіг захворювання на COVID-19 або померти. Вакцини не можуть спричинити захворювання навіть на тлі імуносупресії, бо не містять живих «повноцінних» вірусів.

Утім, імуносупресія може означати, що вакцинація не матиме належного ефекту. Незважаючи на це, якщо у вас буде можливість зробити щеплення, краще вакцинуватися — це шанс захиститися.

Як вакцинують проти COVID-19 людей із автоімунними / системними захворюваннями?

Застереження у випадку вакцинації людей із імуносупресією пов'язані не з безпекою (можливими реакціями на вакцину), а з ефективністю вакцинації для них. У таких людей імунна відповідь на вакцину може бути не оптимальною. Незважаючи на це, людям з імуносупресією рекомендується вакцинуватися від COVID-19 і скористатися шансом на захист, оскільки захворювання на COVID-19 може бути для них смертельним. Тим пацієнтам, які ще не отримують лікування, рекомендують отримати щеплення за два тижні до початку планової імуносупресивної терапії.

Як вакцинують проти COVID-19 людей із серйозними порушеннями згортання крові (коагулопатіями)?

Для вакцинації людей із серйозними порушеннями згортання крові (коагулопатіями) використовують тонку голку (розмір 23G або й менший), після введення вакцини сильно натискають на місце введення (без тертя) протягом щонайменше 2 хвилин.

Пацієнту або членам сім'ї обов'язково повідомляють про ризик розвитку гематоми від ін'єкції.

Чи можна вакцинуватися від COVID-19 відразу після повного клінічного одужання?

Так, можна. Хоча тим, хто вже перехворіли на COVID-19, можна відкласти вакцинацію, наприклад, на 3 місяці з огляду на те, що вакцина, якої мало, може бути потрібнішою тим, хто ще не переніс COVID-19.

У людини інкубаційний період COVID-19. Чи безпечною є вакцинація проти COVID-19 у такому разі?

Вакцинація під час хвороби чи інкубаційного періоду не збільшує ризик виникнення реакцій на вакцину та не впливає на тяжкість перебігу захворювання.

Чи треба перед вакцинацією від COVID-19 робити обстеження чи аналізи, наприклад, загальний аналіз сечі, крові або вимірювати тиск?

Ні, не потрібно. У жодній країні світу люди не здають аналізів перед проведенням вакцинації — ані рутинної, ані від COVID-19! Те саме стосується і вимірювання артеріального тиску: перед проведенням щеплення в цьому немає жодної потреби.

В інших країнах ніхто не призначає жодних додаткових обстежень чи аналізів перед вакцинацією, усе максимально просто. Наприклад, у Канаді вакцинуватися можна в аптеці, а у США — у drive-in на стадіонах, куди заїжджають люди і вакцинуються, не виходячи з машини.

Чи потрібно робити тест на антитіла перед щепленням?

Ні. Такий тест перед щепленням не є інформативним, тож робити його не потрібно.

Чи треба робити ПЛР-тест на вірус SARS-CoV-2 перед вакцинацією? А раптом я хворію?

Ні, не треба, якщо у вас немає симптомів, схожих на COVID-19.

Як моїм підопічним потрапити на вакцинацію?

Станом на 13 травня, в Україні отримують вакцину люди від 65 років. Якщо ви допомагаєте людям цих вікових категорій, перевірте (або переконайтеся, що вони самі перевірили), чи не приходили їм повідомлення із запрошенням на вакцинацію на телефонний номер. Якщо ні, зателефонуйте лікарю / лікарці підопічного й поясніть, що ви як волонтер або як соціальний працівник допомагаєте такій людині й хочете дізнатися, коли й куди можна прийти на вакцинацію.

Якщо я волонтер/-ка, який / яка допомагає літнім людям, як мені щепитися?

Якщо у вас укладена декларація з сімейним лікарем, зателефонуйте до нього і повідомте, що ви б хотіли вакцинуватися. Розпитайте, чи можна вакцинуватися залишковими дозами.

Якщо така змога є, потрібно бути готовими до того, що вам зателефонують і попросять протягом кількох годин прибути в певне місце для вакцинації від COVID-19.

Як щепитися людині, якщо в неї немає декларації?

Якщо людина ще не уклала декларацію з сімейним лікарем, це не означає, що її не можна вакцинувати!

Зателефонуйте до найближчого пункту щеплень від COVID-19. Список таких пунктів із контактами є на сайті **vaccination.covid19.gov.ua**. Поясніть, що ви маєте підопічну людину, яка належить до групи ризику і ще не уклала декларацію, але прагне вакцинуватися.

Медпрацівники повинні знати, що людина, яка не оформила декларацію із сімейним лікарем, має право отримати щеплення від COVID-19, а також, як правильно оформити відповідну документацію.

Як вакцинувати людину, яка не може самостійно дістатися до медичного закладу?

У маломобільних людей є можливість отримати щеплення від COVID-19 удома. Для цього в усіх регіонах України працюють мобільні бригади.

Звісно, викликати бригаду для однієї людини проблематично. Ви можете звернутися до сімейного лікаря підопічного чи на гарячу лінію протидії COVID-19 контакт-центру МОЗ України за номером: **0 800 60 20 19**. Розкажіть, що людина

маломобільна й потребує вакцинації удома, повідомте адресу. Коли мобільна бригада формуватиме черговий список виїздів, адресу додадуть до маршруту. Перелік медичних закладів, залучених до проведення вакцинації, є на сайті [**vaccination.covid19.gov.ua**](https://vaccination.covid19.gov.ua).

Щоб домовитися про вакцинацію вдома, можна звернутися не лише до сімейного лікаря підопічного чи в контакт-центр МОЗ України, а й до місцевого Департаменту охорони здоров'я. Контакти відповідних департаментів є на сайті МОЗ: [**moz.gov.ua/regionalni-upravlinnja**](https://moz.gov.ua/regionalni-upravlinnja).

Крім того, в кожній області в Україні є свій регіональний координатор з вакцинації від COVID-19, тож можна знайти контактні відомості для спілкування з ним.

Важливо: під час вакцинації маломобільних людей вдома, можуть вакцинувати і осіб, які їх доглядають.

Чи можна робити щеплення від COVID-19 одночасно з іншими щепленнями?

Зазвичай різні вакцини можна вводити в один день. Єдине правило — робити щеплення в різні ділянки тіла, наприклад, у праве та ліве плече, у праве та ліве стегно. Одночасно можна й приймати оральні вакцини. Це звичайна міжнародна практика, а також ефективний спосіб захиститися вчасно.

Проте наразі Національна технічна група експертів з імунізації МОЗ України рекомендує проводити планову вакцинацію проти інших інфекційних хвороб щонайменше через 14 днів після отримання другої дози вакцини проти COVID-19, а вакцинацію проти COVID-19 — принаймні через 14 днів після отримання щеплення проти інших інфекційних хвороб.

Зазначені рекомендації не стосуються вакцинації за екстреними показаннями, наприклад, екстрених щеплень проти сказу та правцю.

Якщо літня людина зараз хворіє, чи потрібно чекати, поки вона одужає, щоб вакцинуватися?

Якщо ваші підопічні мають симптоми застудних захворювань, наприклад, нежить, кашель, підвищення температури чи слабкість, це потенційно може бути COVID-19, навіть якщо результати тесту були негативними. Тож людині з такими симптомами або з підтвердженим COVID-19 варто дочекатися одужання. Адже прийшовши до медичного закладу, такі люди можуть заразити інших відвідувачів та працівників. Саме тому ми просимо спочатку одужати, а потім приходити на вакцинацію. Інших причин для відмови від вакцинації немає: загалом щепитися можна і з підвищеною температурою, і з нежитем, і з кашлем.

Як поводитися під час візиту на вакцинацію?

Дуже важливо, щоб процес вакцинації був організований безпечно: з дотриманням дистанції між пацієнтами щонайменше 2 метри, в просторих і провітрюваних приміщеннях, щоб люди не заразилися на COVID-19, чекаючи на щеплення.

Коли ви допомагаєте організувати візит на вакцинацію для літньої людини, зайдіть спочатку самі до медичного закладу й оцініть умови перебування в ньому. Подбайте про те, щоб ваші підопічні якомога менше контактували з іншими людьми, наприклад, щоб не опинилися в одній черзі з хворими, які прийшли оформлювати лікарняний.

Якщо є змога, зробіть усе, щоб ваші підопічні якомога більше часу провели не в черзі, а на свіжому повітрі.

Якщо приміщення поліклініки погано провітрюється, наполягайте на тому, щоб відчинили вікна. Адже погано провітрюваний коридор або кабінет може стати для літньої людини смертельно небезпечним місцем.

Візьміть із собою питну воду на випадок, якщо доведеться чекати. Не зайвими будуть і легенький перекус, якщо ваш підопічний чи підопічна мають проблеми з рівнем цукру, а також дезінфектант для рук і власна ручка, щоб зайвий раз не торкатися спільних.

Окрім того, збираючись на вакцинацію, подбайте про те, щоб у вас чи у ваших підопічних були відомості про прізвище лікаря, з яким підписано декларацію, і її номер. Пам'ятайте: якщо вам розповідають, що без укладеної декларації неможливо зробити щеплення, ви маєте право наполягати на вакцинації.

Як діяти після вакцинації?

У людини після вакцинації може підвищитися температура, виникнути біль у місці ін'єкції. Це нормальні реакції на вакцину, які проходять за 1-2 дні. Тому після щеплення варто поцікавитися станом людини і бути готовими до того, що вона потребуватиме вашої підтримки протягом однієї або двох діб.

Якщо ж підопічного / підопічну щось непокоїть (наприклад, погано збивається температура, не минає набряк руки або біль у місці ін'єкції чи з'являються інші небезпечні симптоми, що не пов'язані з вакцинацією), запропонуйте зателефонувати сімейному лікарю або лікарці. Часто за реакцію на вакцину приймають симптоми інших захворювань, що збігаються в часі із щепленням. Наприклад, може погіршитися хронічне захворювання або з'явитися будь-яке інше. Загалом варто порадити вашим підопічним завжди мати під рукою телефон їхнього лікаря або лікарки, щоб звертатися в разі потреби.

Чи пам'ятають ваші підопічні про другу дозу вакцини від COVID-19?

Переконайтеся, що ваш підопічний або підопічна пам'ятають про необхідність отримання другої дози. За потреби нагадайте їм про це за деякий час або самі запишіть цю людину на друге щеплення від COVID-19.

Зверніть увагу ваших підопічних!

Щеплення від COVID-19 не скасовує потреби:

- **Провітрювати** приміщення.
- **Носити маску** в людних місцях.
- **Дотримуватися дистанції** у 2 метри.
- **Мити руки** або, якщо немає такої змоги, обробляти їх дезінфектантом після перебування на вулиці, в магазинах, аптеках, ліфті.

Як переконати людину, яка не налаштована робити щеплення?

Людину, яка негативно ставиться до щеплень, переконати дуже важко. Але тих, хто сумнівається, переконати можливо. Ось кілька порад, як це зробити:

- **Розкажіть**, що ви самі вже вакцинувалися від COVID-19.

- **Вислухайте** страхи та занепокоєння людини.
Зосередьтеся на перевагах вакцинації конкретно для вашого підопічного або підопічної.
- **Поясніть**, що ризики тяжкого перебігу або смерті від COVID-19 набагато страшніші за реакції, які може викликати вакцина.
- **Наголосіть** на тому, що ви особисто зацікавлені в тому, щоб ваш співрозмовник/-ця не захворів/-ла на COVID-19.
- **Не засуджуйте** людину, яка відмовляється вакцинуватися. Не зосереджуйтеся на доведенні, що її позиція помилкова. Натомість відзначте прагнення докопатися до істини й наведіть раціональні аргументи.
- **Майте наготові** кілька простих фактів про вакцину та прикладів із життя. Наприклад, допомагають історії з інших країн, особливо якщо в людини є родичі за кордоном. Розкажіть, що вже вакцинувалися знайомі лікарі, медсестри, фельдшери або сусіди вашого співрозмовника/-ці.
- **Запропонуйте** вашим підопічним додаткову інформацію за їхнім запитом.

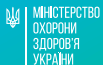
**БЕРЕЖІТЬ
СЕБЕ!**

ГАРЯЧА ЛІНІЯ

0 800 60 20 19

vaccination.covid19.gov.ua

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

За підтримки Швейцарії